כמים חיים

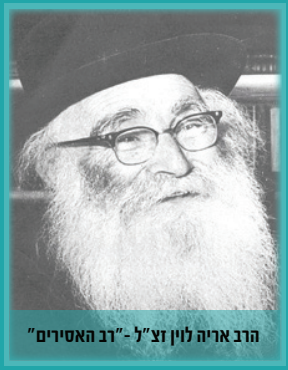
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שבת חוה"מ סוכות

כ' תשרי תשע"ט

גליון מספר 92

דרך חיים

חג שמח לכל בית ישראל!

שני חגים יש שעם ישראל שינה את שמותיהם:

חג הפסח- הנקרא בתורה חג המצות, וכלשון הפסוק "את חג המצות תשמור",

וחג שמחת תורה- הנקרא בתורה שמיני עצרת, "וביום השמיני עצרת תהיה לכם".

שני שינויים אלו לא בכדי באו...

מבאר הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע: בחג הפסח מדגישה התורה את אהבתנו ואמונתנו בהקב"ה, "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", יצאנו אל הלא נודע באמונה פשוטה, והעיסה עוד לא הספיקה להיאפות, מתפאר בנו הקב"ה וקורא לחג הפסח חג המצות, אם כי בו חיובים רבים שהם מן התורה כארבעה כוסות ואכילת מרור וביעור חמץ, אולם התורה מדגישה את האמונה והאהבה לה הגיעו אבותינו ואמותינו בימים אלו. ואנו למולו מתפארים בהקב"ה שפסח ודילג על בתי ישראל ולא נתן למשחית לנגוף, ובכך הראה את אהבתו הגדולה לנו, ובחר בנו לעם הנבחר, ולכן קוראים לחג על שם הפסיחה- חג הפסח.

כן כאן בחג שמיני עצרת, הנקרא עצרת על שם מה שעצרו הכל ועשו לי סעודה קטנה להיות יחד. אם כל החג הרי הוא כנגד האומות, והקרבת הפרים הינה כנגד שבעים השרים שלהם שהינם כזאבים מול ישראל המשולה לכבשה בין האומות. הרי ששמיני עצרת היא כבר כנגד עם ישראל עצמו.

אולם אנו קוראים לחג 'שמחת תורה' על הזכות לקבל את התורה, "אשר בחר בנו... ונתת לנו את תורתו".

אשרינו שזכינו להיות בניו של מלך, ובתורה הקדושה מתנה גנוזה - מתנת חיים,

כי הם חיינו ואורך ימינו..

חג שמח!

בהוקרה רבה

שלכם באהבה

חיים אידלס

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בדרכו של ר' אריה

רבי אריה היה גדול בתורה. בן י"ח היה כאשר העיד עליו רבי רפאל שפירא מוואלוז'ין כי הוא "בקי בתרי סדרי" (בקיא בשני סדרי גמרא). אך כל ימיו העלים גדולתו בתורה. רק מעטים ידעו כי גם כאשר היה רץ לדבר מצוה לא היה לבו פנוי מתורה, אותה שעה היה לומד משניות על-פה. רק יחידי סגולה מבין גדולי עיר הקודש ידעו כי יד לו לרבי אריה לוין גם בחכמת הנסתר. כל לילה היה בא אל ביתו של המקובל הגדול, רבי שלמה עליאשאוו, בעל ה"לשם שבו ואחלמה", וסבו של הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שלימים יהיה חתנו של ר' אריה. בני ביתו לא ידעו מה היה מעשהו שם. רק לאחר מותו של המקובל גילה רבי אריה טפח, וכך כתב בחוברת בה תיאר את חיי רבי שלמה עליאשאוו:

"...עד שהרשני לבוא אליו ליל וליל להקריא לפניו בספריו הקדושים. והייתי מבלה איזה שעות, ואם כי לא בינת אדם לי בחכמת האמת בכל זאת בעת ישבי לפניו הרגשתי את עצמי כמו בעולם אחר לגמרי הרחק מהדברים המוציאים את האדם מן העולם, ולא עצרוני גשם ושלג לבוא כל ליל...".

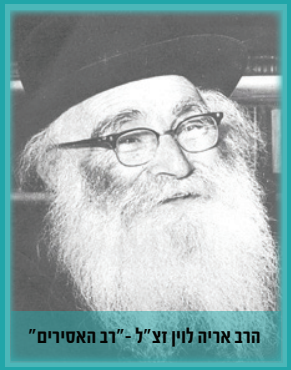
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

בשבת קודש הבעל"ט נארח בסוכתנו את האשופיזין השישי של החג. נחלקו הדעות בסדר האושפיזין, כך שלדעת הגר"א ובני אשכנז מזמינים את אהרון הכהן ביום זה, ואילו מנהג החסדים ובני עדות המזרח להזמין ביום זה את יוסף הצדיק.

קודם השבת נדליק נרות בסוכה, כפי שנהגנו בחג הראשון, משום שהיא ביתנו ומקום אכילתנו. וכפי שציינו בשבוע שעבר יש להקפיד לשים את הנרות באקוריום או כל הדבר אחר שישמור שחלילה לא יבעירו את הסוכה, שחמורה סכנה מאיסור. אם מקום הדלקת הנרות סמוך ונראה לסוכה ניתן גם להדליק בתוך הבית.

הסוכה וקישוטיה נחשבים כמוקצה, ולכן אין לגעת בקישוטים במהלך השבת כלל.

בליל שבת קודם הקידוש נזמין את האושפיזין השישי, ולאחר מכן נברך על החלות ועל הישיבה בסוכה.

בשבת קודש אין נוטלים לולב מתקנת חכמים. כן אין מקיפין את מקום הבימה בזמן אמירת "הושענות" אלא אומרים את ההושענות של שבת כל אחד במקומו.

מוציאים שני ספרי תורה לקריאה בתורה בהם קוראים את הקריאה המיוחדת לשבת חול המועד וחותמים במפטיר בקרבן היום השישי.

במוצאי השבת עושים הבדלה כבכל שבת. נחלקו המנהגים לגבי ברכת הבשמים, יש שבירכו עליהם כבכל שבת ויש שנמנעו מכך משום שסברו שיש מעט נפש יתירה גם בימי חול המועד. אמנם גם לדעה האחרונה ניתן אחר ששתה המבדיל מן הכוס לברך על הבשמים את הברכה הראויה להם ולהריחם. טרם ישתה המבדיל מן ההבדלה יברך ברכת "לישב בסוכה", ולאחר שתייתו יזמין את האושפיזין האחרון - דוד המלך ע"ה. במוצאי שבת אוכלים בסוכה סעודה רביעית, שהיא 'סעודת דוד המלך', כבכל שבת.

מנהג ישראל בליל השוענא רבה להישאר ערים ולהרבות בלימוד תורה ותפילה, משום שהזהר מלמדנו שבלילה זה ישנו חיתום דין נוסף אחר חיתום הדין של יו"כ. על כן מברכים איש את רעהו ביום זה בברכת "פתקא טבא", על שם הפתקים אותם מביאים ביום זה מלאכי מעלה לפני הקב"ה אחר גמר הדין שנעשה ביום כיפור. מנהג בני ספרד לערוך תיקון מיוחד ללילה זה כמודפס בסידורים, ויש שלומדים תורה ביחידות, בחבורה או בשמיעת שיעורים. קודם תפילת שחרית מן הראוי לטבול לאור מעלת התפילה ביום זה.

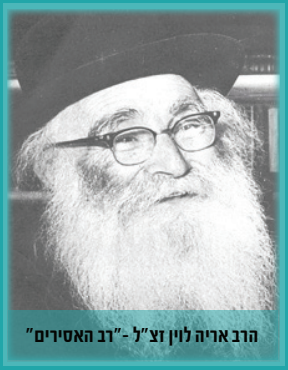
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

מנהג בני אשכנז ששליח הציבור לובש קיטל בתפילת שחרית של הושענא רבה, ומאריכים באמירת השוענות כנדפס בסידורים. אחר אמירת ההושענות מחזירים את ספר התורה לארון הקודש, חובטים את הערבה ואומרים את נוסח ה"יהי רצון". לשם כך מהנכון שכל אחד ירכוש לעצמו "הושענות"- חמישה בדי ערבה לחבטה, ויש שהקפידו לרכוש לכל אחד ואחד מבני הבית (אף לנשים ולקטנים).

יש להעיר שרבים עייפים אחר שלא ישנו בליל הושענא רבה, וצריך לזכור שעלינו לישון בסוכה, ששינה אפילו של עראי חוצה לה אסורה.

טרם כניסת שמיני עצרת אוכל מעט בסוכתו ואומר את תפילת היציאה מן הסוכה כנדפס בסידורים.

אין לפרק את הסוכה קודם כניסת החג, שלא לבטל את המצוה טרם סיומה, ולכן הסוכה עומדת בכניסת שמיני עצרת וממשיכה להיות מוקצה לכל אורך היום-טוב. כתבו הפוסקים שאין לשבת בסוכה במהלך שמיני עצרת משום איסור "בל תוסיף", שלא לשבת בסוכה מעבר לשבעה ימים.

האשה מדליקה נרות בכניסת שמיני עצרת, כדין כל יום טוב ומברכת "להדליק נר של יו"ט" ומברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", משום ששמיני עצרת נחשב כרגל בפני עצמו. כאשר כאמור בשבוע שעבר יש נשים אשר לא בירכו "שהחיינו" (כן נהגו רוב בנות ספרד וחלק מבנות אשכנז) ויצאו בברכת הבעל בקידוש היום. משום שהתפילה וההקפות עורכות זמן רב יש לתת דעתנו להדליק נרות שעווה מספיק גדולים או לתת מספיק כמות שמן כך שהנרות ידלקו עד חזרתנו מבית הכנסת.

מנהג ישראל לעשות הקפות עם ספרי התורה בערב ובבוקר בבית הכנסת לרגל סיום קריאת חמישה חומשי תורה בחג זה. ומעלה גדולה יש לשמוח בכל כוחו עם התורה ובאהבתה נשגה תמיד. מנהג אשכנז לקרוא בערב בתורה את תחילת פרשת 'וזאת הברכה'. בשחרית נוהגים ברוב קהילות ישראל להעלות לתורה את כל באי בית הכנסת על מנת שכולם יזכו לעלות לקרוא בתורה טרם סיומה. בסיומה של הקריאה מעלים ל'שישי' את 'חתן תורה', ולאחריו את 'חתן בראשית' אשר מתחיל את פרשת בראשית. לאחר מכן מעלים אדם נוסף שיקרא את המפטיר של קרבן היום ואת ההפטרה. בתפילת מוסף אומרים 'תפילת הגשם', וממנה והלאה מזכירים "משיב הרוח ומוריד הגשם" בברכת "מחיה המתים", אמנם אין שואלים גשמים בברכת "מברך השנים" עד ז' בחשוון.

יש נוהגים במוצאי החג לעשות "הקפות שניות" להראות את חיבתנו הרבה לתורה. אחר החג מברכים איש את רעהו בברכת "חורף בריא". ואין אומרים תחנון עד אחר ראש חודש מר חשון.

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

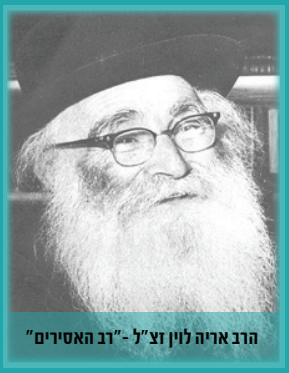
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

שו"ת
עם הרב חיים אידלס

שאלה | בשנים האחרונות יורדים גשמים בחג הסוכות, האם יש בכך סימן קללה, כפי שהגמרא אומרת שזה כעבד ששפך לו רבו קיתון של מים בפניו?

תשובה | כל האמור בגמרא לגבי מה שיש בירידת הגשמים סימן קללה אינו נוגע לגשמים שזכינו בשנה האחרונות מכמה טעמים שכתבו המפרשים בגמרא:

א. בארץ ישראל שזקוקה לגשמים לא אמורים דברי המדרש, אלא דווקא במקום כבבל שבו אין טעם לנתינת הגשמים כברכה- שאין היא זקוקה להם, ואם כן כל מציאותם של הגשמים הינה מציאות של קללה בלבד במה שגורמת לנו לצאת מהסוכה.

ב. יש אומרים שכל האמור בגמרא הוא דווקא אם נתקדרו העבים בבת אחת באופן שניכר שיש בזה הנהגה שאינה לפי דרך הטבע, מה שאין כן כאשר שינוי מזג האוויר והצטברות ענני הגשם נעשה בהדרגה.

ג. לחלק מהדעות כל האמור הוא דווקא בזמן הסעודות של החג הראשון, באופן שמפסיד את מצות הישיבה בסוכה של החג ראשון.

המעוניין לשלוח אל הרב אידלס שאלות הלכתיות (בלבד) מוזמן לשלוח דרך אתר:
עמותת איש צדיק היה,
מדף: שו"ת עם הרב חיים אידלס
תשובות יישלחו לשואלים ויפורסמו באתר ובעלון.

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il